

نقش عملکرد جنسی و تجربه شکست عاطفی در گرایش زوجین به
روابط فرا زناشویی

**The role of sexual function and experience emotional
breakdown in tendency toward relationships Extra-marital
ols**

بهزاد قاسمی

گروه مدیریت، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان، همدان، ایران

یوسف رنجبر سودجانی (نویسنده مسئول)

عضو باشگاه پژوهشگران و نخبگان دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد، ایران.

کبیر شریفی

گروه مشاوره پردیس بحرالعلوم شهرکرد

Behzad Ghasemi

Azad-e-Islami University, Hamadan, Iran

Yusef Ranjbar Soodjani

Azad-e-Islami University, Shahrkord, Iran: yusef137205@gmail.com

Kabir Sharifi

چکیده

تحقیق حاضر جهت بررسی نقش عملکرد جنسی و تجربه شکست عاطفی در گرایش زوجین به روابط فرا زناشویی انجام گرفت. این پژوهش از نوع پژوهش‌های توصیفی-همبستگی است. نمونه شامل ۳۸۰ نفر از زوجین ساکن شهر لردگان بود. پرسش نامه‌های "وضعیت جنسی گلوبک-راست، ضربه عشق و گرایش به روابط خارج از ازدواج" برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. داده‌ها بر اساس آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره (به روش گام به گام) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که گرایش زوجین به روابط خارج از حیطه زناشویی با تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی آن‌ها رابطه معناداری دارد. همچنین، نتایج حاصل از آزمون رگرسیون حاکی از این بود که تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی پیش‌بینی‌کننده گرایش به روابط خارج از حیطه زناشویی می‌باشند. از دیگر یافته‌های قابل تأمل در این پژوهش این است که بیشترین گرفتاریهای مربوط به روابط جنسی حول محور تعداد برقراری روابط جنسی، زمان ارضاء و کیفیت آن دور می‌زند.

کلید واژه‌ها: روابط فرا زناشویی، شکست

عاطفی، عملکرد جنسی

Abstract

This aimed of the present to investigate the role of sexual function and relationship was experience emotional breakdown in tendency toward Extra-marital. In current correlational study, 380 couples were living in Lordegan completed Repetitive Questionnaire "sexual situations Glymbk- right, hit Love and orientation to relationships outside marriage" was used to collect data. The data were analyzed using correlation and multiple regression (The stepwise). The results showed that the tendency toward relations outside of marriage failure experienced emotional and sexual function they are associated. Also, the results of regression analysis showed that experience emotional breakdown and sexual relations outside of marriage are predicting the trend. Another noteworthy finding in this study is that most problems related to sexual relationships axis of sexual relations, since it bypasses satisfaction and quality

Keywords: tendency to extra-marital relationships, emotional security, sexual function

مقدمه

پیمان ازدواج، یک مقوله‌ی انسانی خاص است و از آنجا که انسان موجود ثابتی نیست، اصولاً مقوله‌های انسانی، در قالب تعریف ثابت نمی‌گنجد. پس از اولین ازدواج، بیشتر افراد از خود و همسرشان انتظار دارند که در طول ازدواجشان از نظر جنسی و عاطفی وفادار بمانند. علاوه بر این بیشتر مردم، روابط جنسی خارج از زناشویی را به عنوان یک رفتاری اشتباه محکوم می‌کنند و وفاداری زناشویی را امری مهم می‌دانند. شواهدی وجود دارد که افراد، روابط جنسی خارج از زناشویی را غالباً به عنوان یکی از دلایل مشکل‌های ازدواج، استفاده از درمان‌های زناشویی، جدا شدن و طلاق مطرح می‌کنند (اکبری و همکاران، ۱۳۹۰). زندگی خانوادگی با خطراتی گره خورده است که استمرار حیات خانوادگی و سلامت خانواده را مختل می‌کنند. یکی از این خطرهای بی‌وفایی در زناشویی است که مشکلات زیادی را در پی دارد (لوادو و همکاران، ۲۰۱۳). روابط فرازناشویی از دید درمانگران بیشتر بر مفهوم بی‌وفایی یا خیانت تاکید دارد. بی‌وفایی کلیه رفتارها و عملکردهای یک فرد متاهل، با جنس مخالف خارج از چارچوب خانواده است. به نحوی که منجر به ارتباط دوستانه، صمیمانه، عاطفی و عاشقانه شود، به صورتی که این ارتباط هیجان‌های خاصی را برای همسر اقدام‌کننده داشته باشد (کاوه، ۱۳۸۳). از منظر سنتی، روابط فرازناشویی به معنای برقراری رابطه جنسی با فردی غیر از همسر می‌باشد (مؤمنی و نادری، ۱۳۹۳). اما امروزه با توجه به دگرگونی در روابط اجتماعی و همچنین تغییر در نگرش‌ها، علاوه بر روابط جنسی به طور خاص، داشتن سر و سر با فرد دیگر، شیفتگی و محبت نامتعارف، روابط عاطفی فراتر از دوستی عادی، استفاده از پورنوگرافی، ارتباط نامتعارف در فضاهای مجازی نیز در این تعریف می‌گنجد (چویک، ۲۰۱۳). در مجموع همانگونه که لوسترمن معتقد است: " خیانت زمانی

1 Iadov

2 Chück

اتفاق می‌افتد که یکی از زوجها براین باور باشد که زندگی زناشویی او وفادارانه است، در صورتی که زوج دیگر به طور پنهانی این پیمان را شکسته است" (مؤمنی و نادری، ۱۳۹۳). خیانت زناشویی به هر گونه رابطه جنسی یا عاطفی فراتر از چارچوب رابطه متعهدانه بین دو همسر اطلاق می‌گردد (ینیسری و ککدمیر، ۲۰۰۶). تحقیقات در این زمینه نشان می‌دهد حدود یک سوم از مردان و یک چهارم از زنان احتمال دارد که حداقل یک بار در طول زندگی مشترک در گیر روابط فرا زناشویی شوند (مارک^۲ و همکاران، ۲۰۱۱). درباره علل و زمینه‌ها، بر اساس نتایج تحقیقات انجام یافته، نارضایتی از روابط جنسی و عاطفی، سوءظن نسبت به وفاداری همسر، تنوع طلبی (شیردل، ۲۰۰۶)، تجربه شکست عاطفی، انتقام جویی از همسر بی‌وفا، ویژگی‌های شخصیتی، سبک دل بستگی، مذهب، سطح تحصیلات، درآمد و شغل (مؤمنی و نادری، ۱۳۹۳)، بلوغ جنسی و اجتماعی، خانواده منشا، وسایل ارتباط جمعی، مسایل طبی (لودو و همکاران، ۲۰۱۳)، عوامل زمینه ای (شیردل، ۲۰۰۶)، شخصیت و درک همسران از ازدواج (باجاروزی^۳، ۲۰۰۷) و در نهایت عوامل پیش‌بینی کننده قبل از ازدواج، از جمله سابقه روابط جنسی رضایت بخش قبل از ازدواج و تجربه شکست عاطفی در زندگی مشترک (آلن و همکاران، ۲۰۰۸)، جزو علل و زمینه های روابط فرازناشویی مطرح شده است. بر اساس پژوهش‌های صورت گرفته رضایت از زندگی زناشویی با کنش‌وری جنسی ارتباط دارد (ترودل و گولدفارب^۴؛ ۲۰۱۰؛ استفنسون و متسون^۵؛ ۲۰۱۳). بنابر نظر مؤلفان عملکرد جنسی و تجربه شکست عاطفی یکی از منابع تاثیر گذار بر رضایتمندی زناشویی است (کلیری برادلی^۶ و همکاران، ۲۰۱۱). در یک از دواج سالم وجود رابطه جنسی مطلوب

---

1 Yniçeri & Kkdemir

2 Mark

3 Bagarozzi

4 Tudel, & Goldfarb

5 Stephenson & Meston

6 Geary Bradley

به نحوی که بتواند موجب تامین رضایت عاطفی طرفین شود، نقش بسیار مهم و اساسی در موفقیت و پایداری کانون خانواده دارد (علی اکبری دهکردی و همکاران، ۱۳۹۲).

بررسی کیفی روابط زناشویی نشان داده است که، دو دسته از عوامل فرهنگی - اجتماعی و زیستی - روانی، نارضایتی زناشویی و روابط فرازناشویی را رقم می‌زند که به ترتیب عبارتند از: ازدواج اجباری، دل بستگی به خانواده منشا و دخالت آنان، اختلاف نگرش بر سر نقش‌های جنسیتی، نارضایتی از روابط جنسی و عاطفی و سوء ظن و بدبینی که زمینه را برای کاهش علاقه و عاطفه بین زوجین و افزایش روابط فرازناشویی را فراهم می‌کنند (عبدالملکی و همکاران، ۱۳۹۴). یافته‌ها نشان دهنده رابطه بین طرح‌واره‌های عشق و توجه و توجیه روابط زناشویی (شریفی و همکاران، ۱۳۹۱)، کنش‌وری جنسی و سازگاری زناشویی (علی اکبری دهکردی و همکاران، ۱۳۹۲)، ناسازگاری اولیه (به جز طرح‌واره ایثار) با توجیه روابط فرازناشویی (نوبی و محمدی آریا، ۱۳۹۴)، سبک‌های دل بستگی نا ایمن و روابط فرا زناشویی (سهرابی و رسولی، ۱۳۸۷)، بوده‌اند. در اهمیت این موضوع می‌توان بیان کرد که، تفسیر و پیش‌بینی رفتار یک عضو از خانواده بدون در نظر گرفتن سایر اعضای خانواده، دشوار است. به طور کلی، سنگ بنای شخصیت انسان، در خانواده پی‌ریزی می‌شود. خانواده کانون رشد، توسعه و سلامت افراد است و اکثر اختلال‌های روانی ریشه در نابسامانی‌ها و الگوهای رفتاری درون خانواده دارد و اگر آسیبی از طرف یکی از اعضای خانواده بر دیگر اعضا وارد شود، آن‌ها را از لحاظ عاطفی جریحه دار و بر پیوندهای عاطفی آنان نیز تاثیر گذار خواهد بود (اکبری، ۲۰۱۱). نتایج مطالعات نشان داده است بعد از شکست عاطفی اگر خانواده بتواند فرزندان را با حمایت مستقیم و غیر مستقیم از این بحران خارج کند، فرد این داغ‌دیگی را به طور طبیعی می‌گذراند و نشانگان بالینی کمتر تداوم می‌یابد (فهیمی و همکاران، ۱۳۹۲). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که، می‌توان از روی طرح‌واره‌های ناسازگاری اولیه و محیط خانوادگی اولیه نشانه‌های بالینی را در شکست روابط عاشقی پیش‌بینی و با رویکرد طرح‌واره در

مانی به این خانواده ها کمک کرد (کار، ۲۰۰۶؛ فینی، ۱۹۹۶؛ اکبری و همکاران، ۱۳۹۱)، همچنین، تحلیل رفتار متقابل با توجه به فرآیند درمانی - فنی متفاوت و عمیق تری که نسبت به درمان شناختی رفتاری دارد در بهبود علائم مرضی دانشجویان دارای شکست عاطفی از اثربخشی بهتر و پایدارتری برخوردار است (اکبری و همکاران، ۱۳۹۱). نا آگاهی در مورد مسائل جنسی می تواند سرچشمه بسیار از اختلالات روانی - رفتار باشد. اختلالات فعالیت جنسی به هر دلیلی که ایجاد شود دارای پیامدهای منفی ای بسیار هستند. از آنجا که یکی از عوامل اساسی و مؤثر در پایداری روابط زناشویی، چگونگی برقراری روابط جنسی مطلوب و مناسب می باشد و نتایج رابطه صحیح یا ناصحیح نه تنها در مورد هدف زوجین قرار می گیرد بلکه نسل های آینده و به دنبال آن جامعه نیز از اثرات آن بی بهره نمی ماند، زیرا جامعه ای سالم است که خانواده هایی سالم داشته باشد. با توجه به اهمیت، حساسیت و پیچیدگی مساله روابط فرازناشویی و ظرفیت بالقوه نظریه طرحواره های ناسازگار اولیه در توصیف، تبیین و اتخاذ اقدامات پیشگیری و درمان از منظر روانشناسی، همچنین با توجه به نتایج زیانبار خیانت زناشویی بر بهزیستی زوجین و تداوم روابط زناشویی و افزایش روند طلاق طبق نظر اکثر کارشناسان خانواده اغلب موارد بدلیل بی وفایی زوجین و نداشتن امنیت عاطفی در زندگی مشترک بین زن و مرد پیامدهای ناگواری را ایجاد کرده است. در ایران هیچ آمار رسمی در مورد نرخ روابط فرا زناشویی و پیمان شکنی گزارش نشده است و این گونه موارد جزء تابوهای اجتماعی و واقعیت های نادیده انگاشته و پوشیده قرار می گیرد. برای بیان آمار رسمی روابط خارج از چارچوب زناشویی در ایران می توان تنها به پژوهش کاوه (۱۳۸۷) اشاره کرد. بر اساس پژوهش وی، از ۲۰۰ نفر زن، ۴۸ درصد از آنان بیان کرده اند که به غیر از همسرشان روابط خارج از چارچوب از دواج داشته اند. اهمیت شناخت صحیح اختلافات زناشویی و کوشش در راه تامین شرایط مناسب جهت رشد سالم زندگی

1 Feeney

2 Gar

واضح تر از آن است که احتیاج به تاکید داشته باشد. توجه به مسائل و اختلالات جنسی و تاثیر آن بر روابط زناشویی از این جهت حائز اهمیت است که جامعه برای رشد و بالندگی نیاز به افرادی دارد که در کانون خانوادگی مستحکمی رشد یابند و زمانی که این مامن رشد و ارتقای فرد متزلزل شود، اثرات نامطلوبی در قسمت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه به جای می‌گذارد. با توجه به این که هر جامعه توسط خانواده های سالم آن پیشرفت می‌کند، پس به جاست که به مسائل جنسی که از نیازها اولیه بشر است و بدون شک در زندگی زناشویی قرار دارد و اثر می‌گذارد، بیشتر توجه شود و گامهای اساسی در جهت پیشگیری و درمان بیماری‌ها و اختلالات جنسی برداشته شود. لذا بر اساس آنچه بیان شد هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش عملکرد جنسی و تجربه شکست عاطفی در گرایش زوجین به روابط فرازناشویی می‌باشد.

در این راستا، فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر بررسی شدند:

۱. تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی پیش بینی‌کننده گرایش زوجین به روابط فرازناشویی می‌باشد.
۲. بین تجربه شکست عاطفی و گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج ارتباط وجود دارد.
۳. بین عملکرد جنسی و گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج ارتباط وجود دارد.

روش

در این تحقیق از طرح توصیفی به روش همبستگی استفاده شده است.

جامعه، نمونه و روش نمونه برداری

جامعه آماری پژوهش شامل کلیه زوجین ساکن شهر لردگان که برای درمان تعارض‌های زناشویی در بهار و تابستان سال ۱۳۹۴ به مراکز مشاوره شهر لردگان مراجعه

کردند، می‌باشد. نمونه آماری، با توجه به حجم جامعه و روش تحقیق، حجم نمونه محاسبه شده و به صورت نمونه برداری در دسترس ۳۸۰ نفر انتخاب شد.

ابزارهای پژوهش

در این تحقیق برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد:

۱- پرسشنامه ضربه عشق^۱! مقیاسی است که راس (۱۹۹۹) برای سنجش شدت ضربه عشق تهیه کرده و از ده ماده ۴ گزینه‌ای تشکیل شده است. این پرسشنامه یک ارزیابی کلی از میزان آشفتگی جسمی، هیجانی، شناختی و رفتاری فراهم می‌کند. نقطه برش این پرسشنامه، ۲۰ در نظر گرفته می‌شود. ضریب همسانی درونی (ضریب آلفا این پرسشنامه ۰/۸۱ و ضریب اعتبار آن در ایران با روش باز آزمایی به فاصله یک هفته ۰/۸۳ به دست آمده است) (دهقانی، ۲۰۱۰). در این پژوهش برای بررسی روایی پرسشنامه از روش روایی محتوایی استفاده شد و اعتبار آن بر پایه ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۷۸ به دست آمد که نشان دهنده همسانی درونی مناسب برای آزمون انجام شده بود.

۲- پرسشنامه وضعیت جنسی گلوبک - راست (GRISS): پرسشنامه وضعیت جنسی گلوبک - راست (۱۹۸۶) یک آزمون ۲۸ سؤالی است. پرسش‌ها در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت، نوع و شدت مشکلات جنسی را در هفت زمینه و دو فرم جداگانه برای زنان و مردان از نمره صفر تا چهار می‌سنجد. حداقل نمره آزمودنی در این مقیاس صفر و حداکثر نمره ۱۱۲ خواهد بود. زیرمقیاس‌های پرسشنامه زنان شامل ندرت (نافراوانی)، فقدان ارتباط، ناکامروایی، اجتناب‌گری، ناشهوت‌انگیزی انقباض مهبل و بی‌ارگاسمی؛ و زیرمقیاس‌های پرسشنامه مردان شامل ناتوانی جنسی، زودانزالی، ناشهوت‌انگیزی، اجتناب‌گری، ناکامروایی، ندرت و فقدان ارتباط است. فرم فارسی این پرسشنامه در دو تحقیق اجرا شده است. در تحقیق اول که یک نمونه ۴۵ نفری از زنان و یک نمونه ۵۸ نفری از مردان مراجعه کننده برای سکس درمانی مورد مطالعه قرار

¹ Love Trauma Inventory (LTI)

گرفتند (بشارت، ۱۳۸۰). ضریب آلفای کرونباخ نمره کل مقیاس برای زنها ۰/۸۴ و برای مردها ۰/۷۹ بود که نشانه همسانی درونی بالای پرسشنامه است. ضرایب همبستگی بین نمره‌های تعدادی از آزمودنی‌ها در دو نوبت با فاصله یک هفته $r = 0/73$ نشانه پایایی بازآزمایی خوب پرسشنامه است. در تحقیق دوم که در مورد ۴۵ زوج ناباور انجام شد (بشارت، ۱۹۹۸). ضریب آلفای کرونباخ پرسش‌های هر یک از زیرمقیاس‌ها برای آزمودنی‌های زن به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۷، ۰/۹۴، ۰/۸۹، ۰/۸۹، ۰/۹۱، ۰/۹۳، ۰/۸۹ و برای آزمودنی‌های مرد به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۸۹، ۰/۸۹، ۰/۸۷، ۰/۹۲، ۰/۹۴ و ۰/۸۷ بود که همسانی درونی پرسشنامه را تأیید می‌کنند. ضرایب همبستگی بین نمره‌های آزمودنی‌ها در دو نوبت با فاصله سه هفته برای آزمودنی‌های زن $r = 0/75$ و برای آزمودنی‌های مرد $r = 0/72$ بود که نشانه پایایی بازآزمایی خوب مقیاس است. برای تعیین روایی محتوای پرسشنامه از شیوه ملاکی همزمان و ضریب همسانی درونی با کمک ضرایب آلفای کرونباخ کل مقیاس برای زنان ۰/۹۱ و برای خرده مقیاس‌های آن به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۹، ۰/۸۹، ۰/۸۸، ۰/۹۱ و ۰/۷۸ و ضریب همسانی درونی با استفاده از ضرایب آلفای کرونباخ کل مقیاس برای مردان ۰/۸۳ و برای خرده مقیاس‌های آن به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۸، ۰/۸۹، ۰/۹۰، ۰/۸۶ و ۰/۹۱ به دست آمد. و اعتبار بازآزمایی این آزمون در فاصله سه هفته برای کل مقیاس زنان ۰/۷۳ و برای کل مقیاس مردان ۰/۷۵ به دست آمد.

۳- پرسشنامه گرایش به روابط خارج از ازدواج: پرسشنامه گرایش به روابط خارج از ازدواج پرسش نامه محقق ساخته توسط خانم ملیحه شیر دل در سال (۱۳۸۵) می‌باشد. این پرسشنامه از ۲۱ ماده تشکیل و به روش لیکرت ساخته شده است و دارای ۴ گروه سؤال به شرح زیر است: ۱. به دلیل نارضایتی از روابط جنسی (همسر)، ۲. نارضایتی از روابط عاطفی (همسر)، ۳. تنوع طلبی، ۴. سوء ظن نسبت به وفاداری همسر و حس انتقام جویی از وی. ؛ برای سنجش میزان روایی محتوایی، این پرسشنامه توسط ۵ استاد با مدارک دکترای روان سنجی، مشاوره، روانشناسی و آسیب‌شناسی اجتماعی و خانواده،

مورد بررسی قرار گرفت که روایی محتوایی آن را مورد تأیید قرار دادند. برای سنجش میزان اعتبار آزمون (همسانی درونی)، این پرسشنامه بر روی ۲۱ نفر (۱۰ نفر زن و ۱۱ نفر مرد) بعنوان نمونه اجرا شده و آلفای کرانباخ محاسبه شد که آلفای کرانباخ در آزمون میزان گرایش به رابطه نامشروع $0/93$ بدست آمد که نشان می‌دهد این آزمون از اعتبار (همسانی درونی) بالایی برخوردار است. پرسشنامه فوق از نوع لیکرت است. سؤالات دارای بار مثبت به ترتیب از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم، نمره ۵ تا ۱ به آنها تعلق می‌گیرد، و سؤالاتی دارای بار منفی هستند، به ترتیب از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم، نمره ۱ تا ۵ به آنها تعلق می‌گیرد (شیردل، ۱۳۸۹). در پژوهش حاضر به منظور اعتباریابی پرسشنامه گرایش به روابط خارج از ازدواج، از روش اعتباریابی همزمان که نوعی اعتباریابی پیش بین است استفاده شده است. بدین شکل که برای هر یک از سوال‌های این پرسشنامه، یک سوال شامل تمامی سوال‌ها به عنوان ملاک تهیه گردید، سپس ضریب همبستگی بین میانگین پاسخ به سؤالات با ملاک مربوط، اندازه گیری و میزان به دست آمده ضریب اعتبار محسوب گردید. به منظور سنجش پایایی پرسشنامه، از دوشیوه آلفای کرونباخ و روش تنصیف یا دونیمه کردن استفاده شده است. ضریب آلفای کرونباخ در دامنه $0/83$ و در روش دونیمه کردن پس از تقسیم سوال‌های پرسشنامه به دو گروه (زوج و فرد)، همبستگی هر دو گروه محاسبه گردید و $0/78$ به دست آمد.

روش تجزیه و تحلیل داده ها

در این تحقیق از تجزیه و تحلیل توصیفی داده‌ها، به منظور توصیف داده‌های جمع‌آوری شده، استفاده شد و با استفاده از نرم‌افزار آماری Spss (v. 20) اطلاعات تجزیه و تحلیل گردید. با استفاده از آزمون تحلیل رگرسیون چند متغیره (به روش گام به گام) به بررسی این نکته پرداخته شد که آیا متغیرهایی که به عنوان پیش‌بین در نظر گرفته می‌شوند توانایی پیش بینی متغیر ملاک را دارند یا خیر؟ در آزمون معنی داری ضریب همبستگی پیرسون میزان همبستگی میان متغیرهای موجود مورد بررسی قرار

گرفت. از آنجایی که متغیرهای تحقیق حاضر کمی هستند، ضریب همبستگی که برای آن‌ها محاسبه شد، ضریب همبستگی پیرسون بود. آزمون‌های آماری در این تحقیق از نوع پارامتریک می‌باشند. پیش‌فرض اولیه در این آزمون این است که توزیع نمرات متغیرها نرمال باشد

یافته ها

نتایج حاصل از تحلیل داده ها در جداول شماره ۱ تا ۷ آمده است.

مطابق جدول ۱ داده های توصیفی مربوط به پرسشنامه شکست عاطفی در نمونه مورد پژوهش، میانگین نمرات $68/0816$ و انحراف استاندارد $15/11822$ ، بیشترین نمره در این گروه 104 و کمترین نمره 6 می‌باشد. در متغیر عملکرد جنسی میانگین نمرات $73/9789$ و انحراف استاندارد $17/90121$ ، بیشترین نمره در این گروه 109 و کمترین

جدول شماره ۱ شاخص‌های توصیفی مربوط به داده‌های حاصل از آزمون امنیت عاطفی

غیرها	مقدار کلموگروف	سطح معناداری
شکست عاطفی	۱/۲۴۲	۰/۰۹۲
عملکرد جنسی	۱/۲۵۷	۰/۰۷۳
گرایش به روابط فرا زناشویی	۱/۳۰۸	۰/۰۶۵

رویش روان شناسی، سال پنجم، شماره ۴، شماره پیاپی ۱۷، زمستان ۱۳۹۵

نمره ۲۰ می باشد. در متغیر گرایش به روابط فرازناشویی میانگین نمرات ۵۰/۱۸۶۸ و انحراف استاندارد ۱۴/۰۹۸۳۹، بیشترین نمره در این گروه ۲۱ و کمترین نمره ۹۰ می باشد.

جدول شماره ۲: آزمون کلموگروف- اسمیرنوف برای اطمینان از نرمال بودن توزیع نمرات متغیرها

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
شکست عاطفی	۳۸۰	۶۸/۰۸۱۶	۱۵/۱۱۸۲۲	۶/۰۰	۱۰۴/۰۰
عملکرد جنسی	۳۸۰	۷۳/۹۷۸۹	۱۷/۹۰۱۲۱	۲۰/۰۰	۱۰۹/۰۰
گرایش به روابط فرازناشویی	۳۸۰	۵۰/۱۸۶۸	۱۴/۰۹۸۳۹	۲۱/۰۰	۹۰/۰۰

نتایج جدول ۲ در بررسی نرمال بودن داده‌ها نشان داد که متغیر شکست عاطفی با مقدار کلموگروف (۱/۲۴۲) معنی دار نمی باشد. این مقدار در متغیر عملکرد جنسی با مقدار کلموگروف (۱/۲۵۷) معنی دار نمی باشد. همچنین، این مقدار در متغیر روابط فرازناشویی با مقدار کلموگروف (۱/۳۰۸) معنی دار نمی باشد. بنابراین، نتایج نشان دهنده این می باشد که داده‌ها نرمال می باشند.

جدول شماره ۳ ضرایب همبستگی تحلیل رگرسیون چند گانه به روش همزمان (Enter)

مدل	R	R ²	R ² تنظیم	خطای استاندارد
همزمان	۰/۲۴۳	۰/۰۵۹	۰/۰۵۴	۱۳/۷۱۲۵۹

نتایج جدول ۳ در بررسی نقش شکست عاطفی و عملکرد جنسی در روابط فرا زناشویی حاکی از آن است که میزان ضریب تعیین رگرسیون برابر با $R^2=0/243$ می باشد که این میزان نشان دهنده $24/3$ درصد از واریانس روابط فرا زناشویی مربوط به نقش تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی می باشد.

جدول شماره ۴. خلاصه نتایج رگرسیون گام به گام برای پیش بینی گرایش به روابط فرا زناشویی از طریق تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی

منبع تغییرات	مجموع مجدورات	درجه آزادی	میانگین مجدورات	F	معنی داری مشاهده شده
پیش بین	۴۴۴۲/۴۵۴	۲	۲۲۲۱/۲۲۷	۱۱/۸۱۳	a ۰/۰۰۰
باقی مانده	۷۰۸۸۹/۲۸۰	۳۷۷	۱۸۸/۰۳۵		
کل	۷۵۳۳۱/۷۳۴	۳۷۹			

جدول شماره ۴ نشان می دهد که آنالیز واریانس مربوط به بررسی پیش بینی روابط فرا زناشویی از طریق تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی به طور کلی در سطح $0/01$ معنی دار است و با $0/99$ اطمینان می توان گفت که ترکیب تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی به خوبی قدرت پیش بینی روابط فرا زناشویی را دارند.

جدول شماره ۵ ضرایب رگرسیون استاندارد شده

متغیرهای پیش‌بین	SE	Beta	t	سطح معنی‌داری
شکست عاطفی	۰/۰۴۷	۰/۲۱۳	۴/۲۲۳	۰/۰۰۰
عملکرد جنسی	۰/۰۴۰	۰/۰۹۱	۱/۸۱۵	۰/۰۷۰

نتایج جدول شماره ۶ نشان می‌دهد که با توجه به مقدار آماره $t = ۴/۲۳۳$ تاثیر تجربه شکست عاطفی با مقدار ضریب رگرسیون $\beta = ۰/۲۱۳$ در سطح $۰/۰۱$ معنی‌دار است که علامت مثبت ضریب تجربه شکست عاطفی بیانگر تاثیر مثبت آن بر روابط فرازناشویی می‌باشد. همچنین، با توجه به مقدار آماره $t = ۱/۸۱۵$ تاثیر عملکرد جنسی با مقدار ضریب رگرسیون $\beta = ۰/۰۹۱$ در سطح $۰/۰۱$ معنی‌دار است که علامت مثبت ضریب عملکرد جنسی بیانگر تاثیر مثبت آن بر روابط فرازناشویی است.

جدول شماره ۶. همبستگی بین تجربه شکست عاطفی و گرایش به روابط فرازناشویی

متغیر	گرایش به روابط فرازناشویی
شکست عاطفی	$R = 0.225^{**}$ $P = 0.000$ $N = 380$

همانگونه که جدول شماره ۶ نشان می دهد ضریب همبستگی پیرسون برابر با $R=0/225$ و $P=0.01$ می باشد. با توجه به اطلاعات مندرج در جدول فوق، می توان نتیجه گرفت که بین تجربه شکست عاطفی و روابط فرازناشویی با $0/99$ اطمینان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

جدول شماره ۷ همبستگی بین عملکرد جنسی و گرایش به روابط فرا زناشویی

متغیر	گرایش به روابط فرا زناشویی
عملکرد جنسی	$R=-0.120^*$ $P=0.001$ $N=380$

همانگونه که جدول شماره ۷ نشان می دهد ضریب همبستگی پیرسون برابر با $-0/120$ و $R=0.01$ می باشد. با توجه به اطلاعات مندرج در جدول فوق، می توان نتیجه گرفت که بین عملکرد جنسی و روابط فرازناشویی با $0/99$ اطمینان رابطه منفی و معناداری وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

در پژوهش حاضر نتایج نشان داد که گرایش زوجین ساکن شهر لردگان به روابط فرا زناشویی با تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی آنها رابطه معناداری دارد و از

طریق تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی هریک از زوجین می توان گرایش او به روابط فرا زناشویی را پیش بینی کرد.

نتایج آزمون فرضیه اول نتایج نشان داد که ۶ درصد از واریانس متغیر گرایش به روابط فرا زناشویی از طریق تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی آن‌ها قابل تبیین است. همچنین همانطور که در جدول شماره ۵ مشاهده می شود گرایش به روابط فرا زناشویی از طریق تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی آن‌ها قابل پیش بینی می باشد. بنابراین فرضیه اول تحقیق تایید می شود. که در این راستا نتایج همسو با سایر یافته‌ها در زمینه رابطه طرحواره های عشق و جهت گیری جنسی (استغان و باچمن؛ ۱۹۹۹)، رابطه سبک های دلبستگی با خیانت زناشویی و رابطه طرحواره های عشق (دوهرتی؛ ۱۹۹۴ و سیمپسون؛ ۱۹۹۰) و توجیه روابط فرا زناشویی (شریفی و همکاران، ۱۳۹۱) می باشد. شواهد نشان می دهد که مردان و زنان با طرحواره عشق ایمن بهتر از دیگران قادر به برقراری و حفظ روابط صمیمانه و با ثبات هستند، آن‌ها خود را ارزشمند و لایق عشق و توجه دیگران می دانند و فرض می کنند که شریک عشقی شان نیز فردی قابل اعتماد و در دسترس می باشد. برای آن‌ها نزدیک شدن و تکیه کردن به دیگران راحت است و روابطشان با لذت، رضایت، صمیمانه و تعهد بیشتر و وابستگی متقابل همراه است (دوهرتی و همکاران، ۱۹۹۴). نتایج تحقیقات نشان دهنده وجود روابط معنی دار بین طرحواره های عشق و اقسام توجیه روابط فرا زناشویی می باشد، همچنین طرحواره های عشق از لحاظ میزان تایید روابط فرا زناشویی در قالب توجیه جنسی، عاطفی، عشقی و انگیزه های بیرونی تفاوت های معنی داری مشاهده شده است. به طور کلی افراد با طرحواره های عشق ایمن کمترین میزان تایید را در ابعاد چهارگانه توجیه روابط فرا زناشویی دارند (شریفی و همکاران، ۱۳۹۱). نارضایتی از روابط جنسی و عاطفی با

¹ Stephan CW, Bachman

² Doherty

³ Simpson

همسر یکی از مهمترین عوامل در تبیین روابط فرا زناشویی محسوب می‌شود. دلیل آن می‌تواند عدم آگاهی و یادگیری مهارت‌های زناشویی یا اختلالات جنسی زوجین باشد. بنابراین، هر چه زوجین از این مهارت‌های ارتباطی کمتر برخوردار باشند، زمینه‌های بروز بی توجهی و ارضا نکردن نیازهای همدیگر، کاهش عشق و علاقه و در نهایت خیانت بیشتر فراهم می‌شود. پژوهش‌های دیگر نظیر پژوهش‌های احمدی (۱۳۹۱)، کاوه (۱۳۸۷)، شیردل (۱۳۸۵) و یسل و گاسانو^۱ (۲۰۱۰) نیز بر این مسئله اشاره کرده‌اند که برآورده نشدن انتظارات زناشویی، نارضایتی از روابط زناشویی و عاطفی و در مواردی تنوع طلبی جنسی و انتقام از خیانت همسر، احتمال در گیر شدن در روابط فرا زناشویی را افزایش می‌دهد. نتایج تحلیل ضرایب رگرسیون نشان داد از میان متغیرهای عملکرد جنسی و تجربه شکست عشقی، سهم تجربه شکست عشقی در پیش‌بینی گرایش به روابط فرا زناشویی، بیشتر از عملکرد جنسی می‌باشد. همچنین این که تجربه شکست عاطفی به تنهایی می‌تواند متغیر ملاک گرایش به روابط فرا زناشویی را پیش‌بینی کنند. این نتایج تحقیق با یافته‌های حیدری و اقبال (۱۳۸۹)، متولی، بختیاری، علوی مجد و ازگلی (۱۳۸۸)، احتشام زاده، مکوندی و باقری (۱۳۸۸)، فاتحی زاده و احمدی (۱۳۸۴)، آقامحمدیان شعرباف و موسوی (۱۳۸۸)، رحمانی (۱۳۸۹)، مک کارتی (۲۰۰۴)، پاتریک، سلز، گیوردانو و فولراد (۲۰۰۷)، لیتزینگر و گوردون (۲۰۰۵) و بولینگ و هیل (۲۰۰۵) که آن‌ها به تاثیرات رضایت جنسی و امنیت عاطفی بر گرایش به روابط فرا زناشویی اشاره کرده‌اند، همخوان می‌باشد.

فرضیه دوم تحقیق حاضر بدین گونه صورت بندی شد: "بین تجربه شکست عاطفی و گرایش زوجین به روابط خارج از ازدواج ارتباط وجود دارد". نتایج آزمون فرضیه دوم تحقیق با استفاده از آزمون معناداری ضریب همبستگی پیرسون حاکی از این بود که بین تجربه شکست عاطفی و گرایش زوجین به روابط فرا زناشویی رابطه

¹ Yucel & Gassanov

وجود دارد. همانطور که در جدول شماره ۷ مشاهده می‌شود بین تجربه شکست عاطفی و گرایش زوجین به روابط فرا زناشویی ارتباط معناداری در جهت مستقیم وجود دارد؛ به عبارتی هرچه زوجین از تجربه شکست عاطفی بالاتری برخوردار باشند، گرایش به روابط فرا زناشویی بیشتری را گزارش می‌کنند. این رابطه از لحاظ آماری با احتمال خطای کمتر از ۰/۰۱ معنادار است، لذا فرضیه دوم تحقیق نیز تایید می‌شود. این نتایج تحقیق با یافته‌های غلامعلیان و احمدی (۱۳۸۷)، سامانی (۱۳۸۶)، آخرتی (۱۳۸۶)، فاتحی زاده و احمدی (۱۳۸۴)، بشارت (۱۹۹۸)، پاتریک، سلز، گیوردانو و فولراد (۲۰۰۷)، کردوا، جی و وارن (۲۰۰۵)، بولینگ و هیل (۲۰۰۵)، کردوا و اسکات (۲۰۰۱) و فینی (۱۹۹۹) که آن‌ها در تحقیقات‌شان به رابطه بین امنیت عاطفی و گرایش به روابط فرا زناشویی اشاره کرده‌اند، همخوان می‌باشد. تحقیقات نشان داده است که عدم وجود یک رابطه عاطفی مناسب از سوی شریک زندگی، بیشترین تاثیر را بر بزرگسالان می‌گذارد و زمینه‌ساز بروز نشانگان آسیب‌شناسی روانی در آن‌ها می‌گردد. این نشانه‌ها، ابتدا باعث بروز مشکلاتی در امور روزمره و ارتباطات او با همسرش می‌گردد، و اگر مداخله مناسبی برای درمان صورت نگیرد به انزوای کامل فرد از زندگی زناشویی و درگیری در روابط خارج از ازدواج منجر می‌شود. جانسون (۲۰۰۴)، چند ویژگی زوجینی که از امنیت عاطفی پایین رنج می‌برند را معرفی می‌کند. او بیان می‌کند که ارتباط مختل زن-شوهر، تعارض در نیازها، عدم حمایت زوجین از یکدیگر و گرایش به روابط خارج از ازدواج با امنیت عاطفی پایین مربوط می‌باشد. به طور کلی شواهد نشان می‌دهد که بین طرح‌واره عشق کناره‌گیر و خیانت زناشویی همبستگی بالایی وجود دارد (آلن و بایوکام، ۲۰۰۴). ترس از صمیمیت، بدبینی نسبت به عشق و روابط عاشقانه، فاصله‌گیری هیجانی، اجتناب از رویارویی عاطفی، تمرکز بیشتر بر موضوعات شغلی و فعالیت‌های غیر اجتماعی از ویژگی‌های افراد با طرح‌واره عشق کناره‌گیر است (هاتفیلد و همکاران، ۲۰۰۷). این افراد به دلیل نیاز به حفظ فاصله هیجانی و عدم وابستگی، ناچیز انگاشتن ارزش شریک عشقی و نگرش خودخواهانه

و ابزاری نسبت به رابطه جنسی آمادگی بیشتری برای خیانت زناشویی دارند (فریکر، ۲۰۱۳).

فرضیه سوم تحقیق حاضر بدین گونه صورت بندی شد: "بین عملکرد جنسی و گرایش زوجین به روابط فرا زناشویی ارتباط وجود دارد". نتایج آزمون فرضیه سوم تحقیق با استفاده از آزمون معناداری ضریب همبستگی پیرسون حاکی از این بود که بین عملکرد جنسی و گرایش زوجین به روابط فرا زناشویی رابطه وجود دارد. همانطور که در جدول ۷ مشاهده می شود بین عملکرد جنسی و گرایش زوجین به روابط فرا زناشویی ارتباط معناداری در جهت معکوس وجود دارد؛ به عبارتی هرچه زوجین ساکن از کنش وری جنسی بالاتری برخوردار باشند، گرایش به روابط خارج از ازدواج کمتری را گزارش می کنند. این رابطه از لحاظ آماری با احتمال خطای کمتر از ۰/۰۱ معنادار است، لذا فرضیه سوم تحقیق نیز تایید می شود. این نتیجه تحقیق با یافته های مونتسی و همکاران (۲۰۱۳)، برزنیاک و ویسمن (۲۰۰۴)، لیتزینگر و گوردون (۲۰۰۵)، ترودل و گولدفارب (۲۰۱۰)، رحمانی، مرقاتی خوئی و الله قلی (۱۳۹۰)، علی اکبری (۱۳۸۹)، بخشایش و مرتضوی (۱۳۸۸)، قوام و تسییح سازان (۱۳۸۶)، که آن ها نیز به رابطه کنش وری جنسی و گرایش به روابط خارج از ازدواج اشاره کرده اند، همخوان می باشد. بیشترین گرفتاریهای مربوط به روابط جنسی حول محور تعداد برقراری روابط جنسی، زمان ارضا و کیفیت آن دور می زند. بیرز و وانگ (۲۰۰۴) نشان دادند که بین عملکرد جنسی و سازگاری زناشویی ارتباط متقابل و مثبت وجود دارد. از تحقیقی که توسط کورسینی^۲ (۱۹۵۳) انجام شد این طور نتیجه گیری می شود که روابط جنسی شکل دهنده بخشی از ادراکات زوجین از همدیگر است که تداوم بخش از دواج است. همچنین یافته های وی نشان داد که رضایت زناشویی می تواند به

1 Bers & Wang

2 Corsini

همنویی و یا تطابق زوجین در روابط جنسی‌اشان وابسته باشد. بیرز (۲۰۰۵) که در پژوهش‌های خود به دنبال یک ارتباط علت و معلولی بین ارتباط جنسی و ارتباط زناشویی بود به این نتیجه رسید که یک ارتباط متقابل دوطرفه بین عملکرد و رضایت جنسی و رضایت زناشویی و تعهد زوجین به یکدیگر وجود دارد. در ایران همچنین نبی پور (۱۳۸۴)، علی اکبری دهکردی و کیقبادی (۱۳۸۸)، حمیدی پور و همکاران (۱۳۸۹)، رحمانی و همکاران (۱۳۹۰) و خواجه‌الدین و همکاران (۱۳۹۰) در مطالعات خویش نشان دادند که آموزش مهارت‌های جنسی، می‌تواند باعث احساسات مثبت، نزدیکی و صمیمیت به همسر، بخشش و افزایش ارتباط زناشویی و در نتیجه آن تداوم آن، و افزایش توان حل تعارض زوجین، تعهد و رضایت زناشویی بشود. همان‌طور که مشاهده می‌شود نتایج آزمون فرضیه‌ها حکایت از این دارد که تجربه شکست عاطفی و عملکرد جنسی با گرایش به روابط فرا زناشویی رابطه دارند. نتایج این تحقیق و تحقیقات گذشته از مداخلات و آموزش‌هایی در راستای افزایش کنش وری جنسی و کاهش تجربه شکست عاطفی برای کاهش گرایش زوجین به روابط فرا زناشویی حمایت می‌کند. با توجه به یافته‌های این پژوهش، ترغیب زوجین به سمت مداخلات و رفتارهایی که اختلالات جنسی آن‌ها را بهبود می‌بخشد و ناامنی عاطفی بین آن‌ها را کاهش می‌دهد، تاثیر چشم‌گیری در پیش‌گیری از گرایش به روابط خارج از ازدواج دارد.

با توجه به اهمیت سلامت روانی بزرگسالان و همچنین تاثیرات کنش وری جنسی و زناشویی بر جنبه‌های مختلف زندگی روانی- اجتماعی افراد، نیاز است که آموزش بیشتری در زمینه شیوه‌های برقراری ارتباط جنسی درست با همسر برای زوجین در نظر گرفته شود و همچنین برنامه‌ریزی‌هایی برای ایجاد آموزش‌ها و مداخلاتی در راستای افزایش امنیت عاطفی زوجین، مخصوصاً آن‌هایی که اختلالات جنسی را تجربه می‌کنند، صورت گیرد. همچنین ضروری است که مسئولان زیربط اقدامات جدی‌تری در راستای

آموزش مهارت‌های برقراری ارتباط جنسی مناسب در سطح فردی، خانوادگی و اجتماعی داشته باشند تا از بروز صدمات روانشناختی آتی جلوگیری شود.

منابع

- احتشام‌زاده، پروین؛ مکوندی، بهنام و باقری، اشرف. (۱۳۸۸). رابطه بخشودگی، کمال‌گرایی و صمیمیت با رضایت زناشویی در جانبازان و همسران آن‌ها. یافته‌های نو در روان‌شناسی، ۴ (۱۲)، ۱۲۳-۱۳۶.
- احمدی، ناهید. (۱۳۹۱). بررسی جامعه‌شناختی روابط خارج از چارچوب ازدواج. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مطالعات زنان، دانشگاه تهران.
- اعتمادی، عذرا؛ نوایی‌نژاد، شکوه؛ احمدی، سید احمد و ولی‌الله، فرزاد. (۱۳۸۵). بررسی اثربخشی زوج‌درمانی شناختی- رفتاری بر صمیمیت زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره در شهر اصفهان. فصل‌نامه علمی- تحقیقی مطالعات روان‌شناختی، دوره ۲ (۱ و ۲)، ۶۹-۸۸.
- اکبری، ابراهیم؛ علیلو، مجید محمود؛ خانجانی، زینب؛ پورشریفی، حمید؛ فهیمی، صمد؛ امیری پیچاکالایی، احمد و عظیمی، زینب. (۱۳۹۱). مقایسه دانشجویان دارای شکست‌عشقی با و بدون نشانگان بالینی در طرحواره‌های ناسازگار اولیه و الگوهای فرزندپروری. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، شماره ۳، ۱۹۴-۱۸۴.
- اکبری، زینب؛ شفیع‌آبادی، عبدالله و هنرپروران، نازنین. (۱۳۹۰). مقایسه‌ی سبک‌های دلبستگی در مردان متأهل با روابط فرا زناشویی و فاقد روابط فرا زناشویی. فصلنامه اندیشه و رفتار، ۵ (۲۰)، ۲۵-۳۰.
- آخرتی، محمود. (۱۳۸۶). بررسی و مقایسه عملکرد خانواده‌های عادی و خانواده‌های متقاضی طلاق. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران، دانشگاه تربیت معلم.
- آقامحمدیان‌شعرباف، حمیدرضا و موسوی، حسین. (۱۳۸۶). بررسی عوامل مؤثر در تحکیم خانواده و رضایت‌مندی زناشویی. چکیده مقالات همایش تقویت نظام خانواده و آسیب‌شناسی آن، ص ۱۸.

- بخشایش، علیرضا و مرتضوی، محمود. (۱۳۸۸). رابطه رضایت جنسی، سلامت عمومی و رضایت زناشویی در زوجین. فصلنامه روان‌شناسی کاربردی، سال سوم، شماره ۴، ۸۵-۷۳.
- بشارت، محمد علی. (۱۳۸۰). بررسی مقدماتی ویژگیهای روانسنجی پرسشنامه وضعیت زناشویی گلوبیک - راست. گزارش پژوهشی. دانشگاه تهران.
- بهرامی، نسیم؛ ستار زاده، نیلوفر؛ رنجبر کوچکسرایبی، فاطمه و قوجازاده، مرتضی. (۱۳۸۶). بررسی ارتباط رضایت جنسی و افسردگی بین زوجین بارور و نابارور. فصلنامه باروری و ناباروری، ۵۹-۵۲.
- حمیدی پور، رحیم؛ ثنایی ذاکر، باقر؛ نظری، علی محمد و تقی فراهانی محمد. (۱۳۸۹). بررسی تاثیر زوج درمانی گروهی مبتنی بر بخشش بر رضایت زناشویی. فصلنامه مطالعات زنان، شماره ۲۶، ص ۴۹.
- حیدری، علیرضا و اقبال، فرشته. (۱۳۸۹). رابطه دشواری در تنظیم هیجانی، سبک‌های دلبستگی و صمیمیت با رضایت زناشویی در زوجین صنایع فولاد شهر اهواز. یافته‌های نو در روان‌شناسی، ۵ (۱۵)، ۱۳۴-۱۱۵.
- خواجه الدین، نیلوفر؛ ریاحی، فروغ؛ ایزدی، سکینه. (۱۳۹۰). بررسی رابطه مهارت‌های ارتباطی با رضایتمندی زناشویی در دانشجویان رشته های روانشناسی و مشاوره. فصلنامه جنتا شاپیر، سال دوم، شماره ۲، ص ۵۵.
- رحمانی، اعظم. (۱۳۸۹). ارتباط رضایت جنسی با عوامل فردی در زوجین. نشریه دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران. نشریه پرستاری ایران، دوره ۲۳، شماره ۶۶.
- رحمانی، اعظم؛ مرقاتی خویی، عفت السادات؛ صادقی، نرجس؛ الله قلی، لیلا. (۱۳۹۰). ارتباط رضایت زناشویی و رضایت از زندگی زناشویی. دو ماهنامه پرستاری ایران، شماره ۷۰، ص ۸۲.
- رحمانی، اعظم؛ مرقاتی خویی، عفت السادات؛ صادقی، نرجس و الله قلی، لیلا. (۱۳۹۰). ارتباط رضایت جنسی و رضایت از زندگی زناشویی. نشریه پرستاری ایران، ۲۴، ۹۰-۸۲.
- سامانی، سیامک. (۱۳۸۶). بررسی عمده‌ترین عوامل ایجادکننده درگیری های زناشویی در دانشجویان متأهل شیراز. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۱۱ (۳)، ۶۶۷-۶۵۸.

- سهرابی، فرامرز و رسولی، فاطمه. (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین دلبستگی و روابط جنسی فرازناشویی در بین زنان بازداشت شده در مرکز مبارزه با مفاسد اجتماعی شهر تهران. فصلنامه خانواده پژوهی، ۴(۲)، ۱۴۳-۱۳۳.
- شریفی، مرضیه؛ حاجی حیدری، مهناز؛ خوروش، فریبرز و فاتحی زاده، مریم. (۱۳۹۱). رابطه طرح‌واره‌های عشق و توجیه روابط فرا زناشویی در زنان متاهل شهر اصفهان. تحقیقات علوم رفتاری، دوره ۱۰، شماره ۶، ۵۳۵-۵۲۶.
- شیردل، ملیحه. (۱۳۸۵). عوامل گرایش زنان و مردان متاهل به رابطه نامشروع جنسی. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال ششم، شماره ۲۲.
- عبدالملکی، مریم؛ اعظم زاده، منصوره و قاضی نژاد، مریم. (۱۳۹۴). رابطه استفاده از رسانه های جهانی و باز اندیشی مدرن با گرایش به روابط فرازناشویی در بین زوجین شهر قروه. فصلنامه خانواده پژوهی، دوره ۱۱، شماره ۴۳.
- علی اکبری دهکردی، مهناز و کیقبادی، شیرین. (۱۳۸۸). رابطه عملکرد جنسی با سلامت روان و سازگاری زناشویی زنان مراجعه کننده به انستیتو روانپزشکی تهران. خلاصه مقالات چهارمین کنگره سراسری خانواده و سلامت جنسی آبان ماه ۱۳۸۸.
- علی اکبری دهکردی، مهناز؛ حیدری نسب، لیلا و کیقبادی، شیرین. (۱۳۹۲). رابطه عملکرد جنسی با سازگاری زناشویی در زنان متاهل. دوفصلنامه علمی- پژوهشی دانشگاه شاهد، شماره ۸، ۸۷-۹۸.
- علی اکبری دهکردی، مهناز. (۱۳۸۹). رابطه عملکرد جنسی زنان با سازگاری زناشویی. مجله علوم رفتاری، ۳(۴)، ۲۰۶-۱۹۹.
- غلامعلیان، فهیمه و احمدی، احمد. (۱۳۸۷). کیفیت زندگی زناشویی. فصلنامه تازه‌های روان‌درمانی، شماره ۵۰ و ۴۹.
- فاتحی زاده، مریم و احمدی، سید احمد (۱۳۸۴). بررسی رابطه الگوهای ارتباطی ازدواج و میزان رضایتمندی زناشویی زوجین شاغل در دانشگاه اصفهان، نشریه خانواده پژوهی، سال اول، شماره ۲.
- فهیمی، صمد؛ عظیمی، زینب؛ اکبری، ابراهیم؛ امیری پیچاکالایی، احمد و پورشریفی، حمید. (۱۳۹۳). پیش بینی نشانگان بالینی در دانشجویان دارای تجربه شکست عاطفی بر اساس

ساختارهای شخصیتی: نقش تعدیل کننده‌ی حمایت اجتماعی ادراک شده. مجله دانش و تندرستی، ۹(۴)، ۵۹-۶۶.

- قوام، منصوره و تسبیح‌سازان، رضا. (۱۳۸۶). بررسی فراوانی انواع اختلال‌ها کنشی جنسی در زنان و مردان متأهل مراجعه کننده به کلینیک سلامت خانواده. مجله پزشک ارومیه، ۴، ۶۳۹-۶۳۴.

- کاوه، سعید. (۱۳۸۳). روانشناسی بی‌وفایی و خیانت. تهران: انتشارات هنر سرای اندیشه.
- کاوه، سعید. (۱۳۸۷). بررسی علل و عوامل مؤثر بر طلاق در استان کردستان (نمونه زوجین متقاضی طلاق در سال‌های ۹۰-۸۹). طرح پژوهشی، سازمان بهزیستی استان کردستان، دفتر آسیب دیدگان اجتماعی.

- متولی، رویا؛ بختیاری، مریم؛ علوی مجد، حمید و ازگلی، گیتی. (۱۳۸۸). رضایتمندی از زندگی زناشویی و صمیمیت زوجین در زنان باردار شاغل و غیر شاغل شهر اردبیل. مجله علمی تحقیقی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل؛ ۹ (۴) (پیاپی ۳۴): ۳۲۴-۳۱۵.

- نبی پور، افسانه. (۱۳۸۴). تاثیر آموزش مهارت‌های جنسی بر افزایش رضایت زناشویی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد رودهن.

- نوایی، جعفر و محمدی آریا، علیرضا. (۱۳۹۴). بررسی ارتباط طرحواره‌های اولیه ناسازگار با توجیه روابط فرا زناشویی در میان افراد متأهل. نشریه روان پرستاری، ۳(۴)، ۱۸-۲۷.

- Akbari, E. (2011). Compare the efficacy of transactional analysis therapy with the cognitive-behavioral therapy in improving symptoms of love failure students [dissertation]. Tabriz: University of Tabrizp.174.[Persian].
- Allen ES, Baucom DH. (2004). Adult attachment and patterns of extradyadic involvement. *Fam Process*; 43(4): 467-88.
- Allen ES, Rhoades GK, Stanley SM, Markman HJ, Williams T, Melton J, et al. (2008). Premarital precursors of marital infidelity. *Family process*;47(2):243-59.
- Bagarozzi Sr DA. (2007). Understanding and treating marital infidelity: A multidimensional
- Besharat, M. A. (1998). Sexual problems, classification, justification, measurement, and cure, *Psychotherapy Findings*, Tehran: Roshd Press.

- Breznsnyak, M., & Whisman, M. A. (2004). Sexual desire and relationship functioning: the effects of marital satisfaction and power. *J Sex Marital Ther*, 30(3), 199-217.
- Byers, E. S. (2005). Relationship satisfaction and sexual satisfaction: a longitudinal study of individuals in long-term relationships. *The Journal of Sex Research*, 42(2), 113-118.
- Byers, E. S., & Wang, A. (2004). Understanding sexuality in close relationship from the social exchange perspective In J.H. Harvey, A. Wenzel, & S. Sprecher (Eds), *Handbook of sexuality in close relationships* (pp. 203-234). Mahway, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Carr, A.(2006). *The handbook of child and adolescent clinicalpsychology: A contextual approach*. Hove: Rout ledge.
- Cleary Bradley , Renay P; Friend, Daniel J; Gottman , John M .(2011).Supporting Healthy Relationships in Low-Income, Violent Couples: Reducing Conflict and Strengthening Relationship Skills and Satisfaction. *Journal of Couple & Relationship Therapy: Innovations in Clinical and Educational Interventions* .vol : 10, iss: 2, pages 97-116.
- Cordova, J. V., Gee, C. B., & Warren, L. Z. (2005). Emotional skillfulness in marriage: Intimacy as a mediator of the relationship between emotional skillfulness and marital satisfaction. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24 (2), 218-235.
- Corsini, R. (1953). Understanding and Similarity in Marriage, *Journal of Abnormal and Social Psychology*, Volume 52, Issue 3
- Doherty RW, Hatfield E, Thompson K, Choo P (1994). Cultural and ethnic influences on love and attachment. *Personal Relationships*; 1(4): 391-8.
- Feeney, JA. (1996). Noller P. *Adult attachment*. New York: Sage.
- Fricker J. (2013). *Predicting Infidelity: The Role of Attachment Styles, Lovestyles, and the Investment Model* [Thesis]. Hawthorn, Australia: Swinburne University of Technology.
- Hatfield E, Singelis T, Levine T, Bachman G, Muto K, Choo P. (2007). Love schemas, preferences in romantic partners, and reactions to commitment. *Interpersonal*; 1: 1-24.
- Johnson, S. M. (2004).*The practice of emotionally focused marital therapy: Creating the connection* (2nd ed.) New York: Bruner & Routledge.
- Loudov .É. I., Jani .É. K. (2011). Haviger JÃ. *Infidelity as a Threatening Factor to the Existence* .
- Mark, KP., Janssen, E.(2011) Milhausen RR. *Infidelity in heterosexual couples: demographic, interpersonal, and personality-related predictors of extradyadic sex*. *Arch Sex Behav. The American Journal of Family Therapy*;36(1):1-17.

- Momeni Javid, M., Naderi Nobanehjani, Z. (2013) [Extramarital Relationship]. Tehran: Shabahang of the Family. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*;106:1462-9.
- Shirdel, M. (2006). Factors of tendency to infidelity in married men and women. *Journal of Social Welfare*; (22):133-147. (Persian)
- Yeniçeri, Z., Kkdemir, D. (2006). University Students' Perceptions of, and Explanations for, Infidelity: The Development of the Infidelity Questionnaire (INFQ). *Soc Behav Pers*; 34(6): 639-50.
- Yucel, D. and Gassanov, M. (2010) "Exploring Actor and Partner Correlates of Sexual Satisfaction among Married Couples". *Social Science Research*.39, 5.